



## Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

30.06.2022. Nr. 1-5/158

**Valsts policijas  
Kurzemes reģiona pārvalde,**  
kanc@kurzeme.vp.gov.lv




Zināšanai: **Valsts policijas  
Kurzemes reģiona pārvaldes  
Saldus iecirknis**  
kanc.saldus@kurzeme.vp.gov.lv

### *Par vizīti Saldus īslaicīgās aizturēšanas vietā*

2022. gada 5. maijā Tiesībsarga biroja Prevencijas daļas vadītāja L. Namniece-Bērziņa un Prevencijas daļas juridiskā padomniece Z. Rūsiņa bez iepriekšēja brīdinājuma apmeklēja Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes Saldus iecirkņa īslaicīgās aizturēšanas vietu (turpmāk – ĪAV). Vizītes mērķis bija pārbaudīt 2019. gadā sniegto rekomendāciju izpildi<sup>1</sup>.

Vizītes laikā kopā ar Tiesībsarga biroja darbiniekiem bija Valsts policijas amatpersonas – N.Lagzdiņa un G.Bulis.

Ziņojumā ar zaļu krāsu ir iezīmētas 2019. gada 23. maija ziņojumā sniegtās rekomendācijas/ secinājumi. Savukārt, ziņojumā ar šādiem simboliem ir atzīmēts:

-  rekomendācija ir izpildīta;
-  rekomendācija nav izpildīta;
-  rekomendācija ir daļēji izpildīta;  
jāpievērš uzmanība.

<sup>1</sup> Iepriekš ĪAV apmeklēts 2019. gada 24. aprīlī. Ziņojums par vizītē konstatēto sniegts 2019. gada 23. maijā (reģ. ar Nr. 1-5/83). Pieejams: [https://www.tiesibsargs.lv/uploads/content/1\\_5\\_83\\_1582109719.pdf](https://www.tiesibsargs.lv/uploads/content/1_5_83_1582109719.pdf)

*Pagaidu turēšanas telpas*

1. Nodrošināt, ka pagaidu turēšanas telpā nepieciešamības gadījumā vienlaikus var tikt ievietotas sievietes un vīrieši un nepilngadīgie un pilngadīgie.



[1] Vēl aizvien pagaidu turēšanas telpas nav paredzētas, lai vienlaikus izvietotu atsevišķi sievietes un vīriešus vai pilngadīgos un nepilngadīgos (kā tas ir piemēram, Valsts policijas Vidzemes reģiona pārvaldes Gulbenes iecirkņa īslaicīgās aizturēšanas vietā). **Ir jānodrošina Ministru kabineta 2009.gada 7.jūlija noteikumu Nr.735 “Kārtība, kādā personas tiek ievietotas un turētas pagaidu turēšanas vietās, un prasības šādu vietu aprīkošanai” 8.punktā noteiktās prasības par minēto personu atsevišķu izvietošānu.**

*Vispārējie apstākļi*

9. Nodrošināt ĪAV telpu iekārtošanu atbilstoši Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 2.panta prasībām.



[2] Vēl aizvien ĪAV viena telpa ir paredzēta procesuālo darbību veikšanai, aizturēto apskatei un biometrijas datu iegūšanai un aizturēto fotografēšanai.

Atkārtoti vēršu uzmanību, ka **atbilstoši Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 2.panta otrajā daļā noteiktajam ir jāiekārto ĪAV atsevišķas telpas procesuālo darbību veikšanai, aizturēto personu apskatei un biometrijas datu iegūšanai un aizturēto fotografēšanai.** Iespējams, ja ĪAV nav liela noslodze, proti, ja ĪAV neievieto personas tik bieži vai, ja tās ievieto, bet personas uzturas pēc iespējas īsāku laiku, bet ne ilgāk par septiņām darba dienām, tad iepriekš minētās telpas varētu iekārtot, kādā no kamerām.

3. Nodrošināt, ka personu nodotās un izņemtās mantas tiek glabātas vienuviet, tādējādi izslēdzot iespējamus riskus, kas var rasties saistībā ar mantu uzglabāšanu.



[3] Personu nodotās un izņemtās mantas vēl aizvien glabājas divās atsevišķās telpās – Saldus iecirkņa dežūrdalā metāla skapjos, kā arī vienā no ĪAV saimniecības telpām – arī metāla skapjos. Tāpat kā 2019.gadā, **nav saskatāms mērķis un nepieciešamība mantu atsevišķai glabāšanai, jo tādējādi var rasties lieki riski saistībā ar mantu uzglabāšanu. Līdz ar to šāda prakse būtu pārskatāma, nodrošinot, ka mantas tiek glabātas vienuviet.** Turklāt šogad, apmeklējot citas īslaicīgās aizturēšanas vietas, cita starpa šim jautājumam tiek pievērsta uzmanība.

No apmeklētajām īslaicīgās aizturēšanas vietām var secināt, ka pārsvarā personu nodotās un izņemtās mantas glabājas vienā vietā – īslaicīgās aizturēšanas vietā speciāli tam paredzētā telpā. Sarunās par šo jautājumu Valsts policijas amatpersonas ir norādījušas, ka piekrīt tam, ka likumā ir noteikts, ka, piemēram, īslaicīgās aizturēšanas vietā ir aizliegts ienest un izmantot sakaru līdzekļus. Tomēr neizprot šo argumentu, kādēļ piemēram, personas nodoto mobilo telefonu nevarētu glabāt ĪAV telpās kopā ar pārējām personas mantām speciāli tam paredzētā vietā. Jo personas īslaicīgās aizturēšanas vietā (pārsvarā) nenonāk brīvprātīgi un viņi pārvietošanās brīvība ir ierobežota (piemēram, ĪAV pārvietošanas darbinieku padarbībā).

5. Ierīkot pastaigu laukumā signālpogu policijas amatpersonas izsaukšanai, tādējādi nodrošinot pastaigu laukumā esošai personai iespēju pievērst amatpersonas uzmanību vai paziņot par steidzamas palīdzības nepieciešamību.



[4] Tiesībsarga biroja darbinieki nemanīja, ka pastaigu laukumā būtu uzstādīta signālpoga darbinieka uzmanības pievēršanai.

Atkārtoti norādu, ka **pastaigu laukumā ir jāuzstāda signālpoga, lai personai būtu iespēja pievērst darbinieka uzmanību vai paziņot par steidzamas palīdzības nepieciešamību, kā arī darbinieki varētu savlaicīgi reaģēt uz dažādiem incidentiem (piemēram, vardarbību aizturēto starpā, pašnāvības mēģinājums)**. Signālpoga būtu papildus videonovērošanai kā drošības ierīce, ja darbinieks objektīvu iemeslu dēļ ir novērsies no videonovērošanas monitora.

2. Nodrošināt ĪAV atbilstību vides pieejamības prasībām.



[5] **Diemžēl kopš 2019. gada apmeklējuma nav pievērsta uzmanība tam, lai ĪAV telpas pakāpeniski pielāgotu personām ar kustību traucējumiem. Līdz ar to, katrā individuālā gadījumā ir ļoti rūpīgi jāizvērtē, vai personu ar kustību traucējumiem ir pieļaujams ievietot ĪAV.**

Ratificējot Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām valsts ir apņēmusies nodrošināt un veicināt to, lai visas personas ar invaliditāti varētu pilnībā īstenot visas cilvēktiesības un pamatbrīvības bez jebkāda veida diskriminācijas invaliditātes dēļ. Valsts t.sk. ir apņēmusies atturēties no jebkādam tādām darbībām vai prakses, kas neatbilst šai konvencijai, un nodrošināt, lai valsts iestādes un institūcijas rīkotos saskaņā ar šo konvenciju. Lai veicinātu vienlīdzību un likvidētu diskrimināciju, dalībvalstīm jāveic visus atbilstošos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tiek veikti saprātīgi pielāgojumi.<sup>2</sup>

Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām 33. panta 2. punktā minēto pārraudzību nodrošina tiesībsargs. Līdz ar to **lūgums sniegt turpmāk minēto informāciju:**

**Vai attiecībā uz ĪAV telpām ir apzināts jautājums par nepieciešamajiem vides pieejamības uzlabojumiem un saprātīga pielāgojuma nodrošinājumu?** (Atbildot apstiprinoši vai noliedzoši, abos gadījumos sniegt izvērstu atbildi.)

6. Nodrošināt ĪAV ar pilnvērtīgai funkciju izpildei nepieciešamo darbinieku skaitu.



[6] Tāpat kā 2019. gadā, Valsts policijas amatpersona norādīja, ka darba laikā ĪAV parasti ir viena policijas amatpersona.

Atkārtoti vēršu uzmanību uz to, ka **gadījumos, kad nepieciešama nekavējoša iejaukšanās, ĪAV esošā amatpersona objektīvi nevarēs nekavējoties sniegt nepieciešamo palīdzību, vienlaicīgi sazinoties ar citiem darbiniekiem vai palīdzības dienestiem. Savukārt viena darbinieka aktīva rīcība var radīt draudus viņa drošībai,**

<sup>2</sup> Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām 5. panta trešā daļa.

kā arī sabiedrības drošībai kopumā ieslodzītās personas bēgšanas gadījumā. Tādēļ ir jānodrošina ĪAV ar pilnvērtīgai funkciju izpildei nepieciešamo darbinieku skaitu.

### *Personu ievietošana ĪAV*

7. Nodrošināt, ka ĪAV amatpersonas ir informētas par aktuālo normatīvo regulējumu, kas attiecas uz ĪAV darbību.



[7] Sarunā ar Valsts policijas amatpersonām neradās šaubas par viņu informētību par aktuālo normatīvo regulējumu, kas attiecas uz ĪAV darbību. Piemēram, Valsts policijas amatpersona bija informēta, ka 2023. gada 1. janvārī stāsies spēkā grozījumi Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 7. panta ceturtajā daļā<sup>3</sup>, kas paredzēs katram aizturētajam nodrošināt:

- divieli, ja aizturētajam nav sava dvieļa un tas nepieciešams lietošanai; kā arī
- segu un spilvenu, ja aizturēšanas laiks ietver naktsmieru.

Aicinu nodrošināt un izsniegt arī palagu un spilvenu ĪAV ievietojamajām personām, ja nepastāv objektīvi iemesli uzskatīt, ka tas apdraud konkrētas ievietotās personas vai citu personu drošību.



[8] Valsts policijas amatpersona norādīja, ka vēl aizvien netiek izsniegts palags un spilvens.

Līdz ar to atkārtoti aicinu pārskatīt esošo praksi, un nepieciešamības gadījumā izsniegt ĪAV ievietotajām personām palagu un spilvenu, negaidot likuma grozījumu stāšanās spēkā (skatīt ziņojuma [7] punktu).

8. Nodrošināt minimālu personas atrašanās laiku ĪAV, un attiecībā uz apcietinātajām un notiesātajām personām, kas ĪAV ir ievietotas procesuālo darbību veikšanai, atrašanās laiku maksimāli ierobežot līdz septiņām darba dienām.



[9] Apskatot aizturēto, apcietināto, notiesāto personu reģistrācijas žurnālu, varēja secināt, ka personas ĪAV pēdējo mēnešu laikā uzturas no vienas līdz divām vai trim dienām.

### *Kameras ĪAV*

10. Nodrošināt iespēju visām ĪAV ievietotajām personām ieturēt maltīti pienācīgos apstākļos pie galda.



[10] Kopš 2019. gada kameru iekārtojumā nav nekas mainījies. Tomēr, kopš tā laika, īslaicīgās aizturēšanas vietās vairs neievieto administratīvi sodītās personas. Līdz ar to, **lemjot, cik personas ievietot daudzvietīgajās kamerās ir jāpievērš uzmanība tam, lai vienlaicīgi visām ĪAV ievietotajām personām ir iespēja ieturēt maltīti pienācīgos apstākļos pie galda. Bet laika gaitā ir jāsakārto šis jautājums, ka tik cik**

<sup>3</sup> Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma nākotnes redakcija uz 2023. gada 1. janvāri: [https://likumi.lv/doc.php?id=%20119371&version\\_date=01.01.2023#p7](https://likumi.lv/doc.php?id=%20119371&version_date=01.01.2023#p7) [Skatīta 2022. gada 25. aprīlī]

**daudzvietīgajās kamerās ir paredzēts ievietot personas, tad arī tik cilvēkiem ir jābūt iespējai vienlaicīgi apēsties pie galda uz krēsla (sola).**

11. Nodrošināt kamerās pienācīgu dabisko apgaismojumu un ventilāciju, demontējot žalūzijas.



[11] Tāpat kā 2019. gadā, kameras logiem priekšā ir žalūzijas, kas aiztur dienas gaismas ieplūdi kamerā.

Atkārtoti aicinu, **ievērojot drošības prasības, noņemt žalūzijas no kameru logiem vai arī uzstādīt regulējamās žalūzijas, lai nodrošinātu kamerās dabisko apgaismojumu. Tāpat arī, apmeklējot citas īslaicīgās aizturēšanas vietas, ir redzēts, ka logam tikai līdz pusei ir uzstādītas žalūzijas un kamerā ir nodrošināts dabiskais apgaismojums.**

12. Nodrošināt, ka kamerās tiek ierīkotas signālpogas policijas amatpersonas izsaukšanai, tādējādi novēršot liekus riskus, kas var rasties, ja kamera neatrodas policijas amatpersonas redzeslokā.



[12] Apskatoties atsevišķas kameras, tika secināts, ka kamerās nav ierīkotas signālpogas policijas amatpersonas izsaukšanai.

Saskaņā ar Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 7. panta piektās daļas 4. punktu **kamerā ir jāierīko signālpogu policijas amatpersonas izsaukšanai, ja persona atrodas ārpus policijas amatpersonas redzesloka.** Un personas var atrasties ārpus policijas amatpersonas redzesloka saskaņā ar 2017. gada 21. marta Ministru kabineta noteikumos Nr. 153 “Kārtība, kādā policija veic novērošanu, izmantojot tehniskos līdzekļus, kā arī šādas novērošanas rezultātā iegūto datu apstrādi” noteikto regulējumu attiecībā uz īslaicīgās aizturēšanas vietā ievietoto personu novērošanu.

### *Higiēna ĪAV*

13. Nodrošināt Noteikumu Nr.726 ievērošanu un veikt regulāru ĪAV telpu uzkopi un tīrīšanu, kā arī iekārtot atsevišķu žurnālu, kurā tiek fiksēta telpu uzkopšana.



[13] Kopumā ĪAV telpas bija tīras. Tomēr **uzmanība ir jāpievērš sanitāro mezglu tīrībai, kuri parasti atstāj iespaidu, ka tie netiek tīrīti.** Proti, citā īslaicīgās aizturēšanas vietā (kurā sanitārie mezglī arī ir veidoti no metālam līdzīga materiāla) tika iegūta informācija no apkopējas, ka sanitārie mezglī ir grūti tīrāmi tā materiāla dēļ un viss ir atkarīgs, kādus tīrīšanas līdzekļus izsniedz komersants.

Apkopojot iepriekš minēto ziņojumā, turpmāk sniegto rekomendāciju apkopojums:

1. Nodrošināt, ka pagaidu turēšanas telpā nepieciešamības gadījumā vienlaikus var tikt ievietotas sievietes un vīrieši un nepilngadīgie un pilngadīgie. (Ziņojuma [1] punkts.)
2. Nodrošināt ĪAV telpu iekārtošanu atbilstoši Aizturēto personu turēšanas kārtības likuma 2. panta prasībām. (Ziņojuma [2] punkts.)

3. Nodrošināt, ka personu nodotās un izņemtās mantas tiek glabātas vienuviet, tādējādi izslēdzot iespējamus riskus, kas var rasties saistībā ar mantu uzglabāšanu. (Ziņojuma [3] punkts.)
4. Pastaigu laukumā uzstādīt signālpogu. (Ziņojuma [4] punkts.)
5. Katrā individuālā gadījumā ir ļoti rūpīgi jāizvērtē, vai personu ar kustību traucējumiem ir pieļaujams ievietot ĪAV. Lūgums sniegt papildus informāciju. (Ziņojuma [5] punkts.)
6. Nodrošināt ĪAV ar pilnvērtīgai funkciju izpildei nepieciešamo darbinieku skaitu. (Ziņojuma [6] punkts.)
7. Pārskatīt esošo praksi, un nepieciešamības gadījumā izsniegt ĪAV ievietotajām personām palagu un spilvenu, negaidot likuma grozījumu stāšanos spēkā. (Ziņojuma [8] punkts.)
8. Nodrošināt iespēju visām ĪAV ievietotajām personām ieturēt maltīti pienācīgos apstākļos pie galda, apsēžoties uz krēsla (sola). (Ziņojuma [10] punkts.)
9. Nodrošināt kamerās pienācīgu dabisko apgaismojumu, demontējot žalūzijas, pārveidojot vai arī uzstādot regulējamās žalūzijas. (Ziņojuma [11] punkts.)
10. Kamerā ierīkot signālpogu policijas amatpersonas izsaukšanai. (Ziņojuma [12] punkts.)
11. Pievērst uzmanību sanitāro mezglu tīrībai. (Ziņojuma [13] punkts.)

Aicinu izvērtēt un ievērot sniegtās rekomendācijas, kā arī mēneša laikā informēt par veiktajām vai plānotajām darbībām to īstenošanā. Pateicos par Valsts policijas Saldus iecirkņa amatpersonu sniegto informāciju vizītes laikā un sadarbību ar Tiesībsarga biroja darbiniekiem.

Ar cieņu  
tiesībsargs

Juris Jansons

*Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu*